בסייעתא דשמיא יתברך

דרשת הושענא רבה
תשפ"ב

דרשת התעוררות פונעם ראש ישיבה שליט"א, ביום הושענא רבה שנת תשפ"ב לפרט קטן

נאך הלל האט דער ראש ישיבה שליט"א אנגעהויבן:

טייערע אידישע קינדער! מיר שטייען היינט אין זייער א גרויסע טאג, זייער א הייליגע טאג, "הושענא רבה". היינט טיילט מען אויס אויבן אין הימל די צעטלעך וואס מען האט געשריבן ראש השנה און גע'חתמ'עט יום כפור, דארט שטייט אלעס וואס גייט זיין דעם קומענדיגן יאר, סיי 'בכלליות' וואס גייט זיין אין די וועלט מיט יעדע לאנד און יעדע שטאט, און סיי 'בפרטיות' וואס גייט זיין מיט יעדע משפחה און יעדע מענטש.

די לעצטע מינוטן

מוהרא"ש זכותו יגן עלינו פלעגט זאגן הושענא רבה, יעדע מענטש האט היינט, א שאנס צו קומען בעטן דעם אייבערשטן: **"הייליגער באשעפער איך ווייס נישט וואס מען האט אנגעשריבן אויף מיר, איך ווייס נישט וואס מען האט גע'חתמ'עט אויף מיר, אבער איך בעט דיר, הייליגער באשעפער, אויב האב איך א נישט גוטע צעטל, צערייס יענע צעטל און שרייב מיר אפ א נייע גוטע צעטל".**

איין אמת'ע תפילה

טייערע אידישע קינדער! מיר גייען יעצט שרייען צום אייבערשטער: **"הושענא! - העלף אונז אייבערשטער!"** דער הייליגער רבי' זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א', סימן קיב): **"וְהַמַּשְׂכִּיל הַמֵּבִין יֵשׁ לוֹ לְהִתְפַּלֵּל כָּל יָמָיו שֶׁיִּזְכֶּה פַּעַם אֶחָד כָּל יְמֵי חַיָּיו לְדַבֵּר דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל אֱמֶת לִפְנֵי ה' כָּרָאוּי"**, א מענטש דארף א גאנץ לעבן בעטן דעם אייבערשטן ער זאל זוכה זיין צו מתפלל זיין כאטש איין אמת'ע תפילה אין זיין לעבן; פלעגט מוהרא"ש זכותו יגן עלינו שטענדיג זאגן, דער רבי' זאגט נישט א סימן מען זאל וויסן ווען מען איז זוכה צו די אמת'ע תפילה, ווייל קיינער ווייסט נישט ווען די אמת'ע תפילה קומט ארויס פונעם מענטש.

א מענטש טראכט: 'ווען וועל איך שוין ארויסזאגן א אידיש ווארט צום אייבערשטן זייענדיג דערביי, מיין הארץ וועט זיין אפן און איך וועל זיך שפירן דערהויבן?! יעצט בין איך אזוי פארמאכט און אזוי פארקלאפט, איך בין אזוי טרוקן, איך זע ווי יעדער דאווענט, יעדער שאקלט זיך, און איך ווייס נישט וואס איך טו דא...' און דער מענטש שטארקט זיך און זאגט ארויס א ווארט צום אייבערשטן טרוקענערהייט, ער זאגט: **"רבונו של עולם, איך ווייס נישט וואס איז מיט מיר, איך בין אויך א איד, איך בין אויך דיין קינד, איך בין אבער אזוי פארהארטעוועט, איך שפיר גארנישט וכו'"**, זאגט מוהרא"ש זכותו יגן עלינו, קען זיין יעצט, דוקא ווען דער מענטש איז אזוי צעקלאפט, ער דאווענט און בעט דעם אייבערשטן טרוקענערהייט, דעמאלט קומט ארויס פון אים א דיבור אמת.

טאקע יעצט ווען דו שפירסט זיך אינגאנצן אויסגעלאשן, דו טראכסט: 'מיין הארץ איז אזוי אויסגעלאשן, מיין הארץ איז אזוי פארמאכט, מיין הארץ איז אזוי פארשטאפט, וואס האב איך צו רעדן צום אייבערשטן? וואס האב איך צו קרעכצן צום אייבערשטן? עס איז נישט פאר מיר...' יעצט איז דער

דיבור אמת! זאג ארויס א ווארט צום אייבערשטן אן קיין געפילן, זאג: "**הושענא, העלף מיר טאטע**".

איבער דריי הונדערט מאל

די הייליגע חכמים האבן מתקן געווען ארום צו גיין זיבן מאל די בימה, און מען זאגט די הושענות לויט די סדר פון די צוויי און צוואנציג אותיות, און ביי יעדע אות זאגט מען צוויי מאל: "**הושענא ... הושענא**", קומט עס אויס א חשבון פון איבער דריי הונדערט מאל וואס מען בעט זיך צום אייבערשטן: "**הושענא, העלף מיר טאטע!**" אפילו דער מענטש שפירט ביי זיך 'וואס האב איך צו בעטן "**העלף מיר**", "**העלף מיר**", איך בין סיי ווי פארמאכט, איך מיין עס נישט אמת'דיג, איך האב נישט קיין הארץ, איך האב נישט קיין טרערן...' זאלסטו וויסן, יעצט ווען דו שפירסט זיך אזוי ווייט, דו שפירסט נישט דעם אייבערשטן - איז דיין דיבור אמת!

זאג ארויס איין ווארט: "**רבונו של עולם, העלף מיר**", "**רבונו של עולם, געב מיר א גוטע קוויטל**", "**הייליגער באשעפער זיי מיר מוחל**", "**הייליגער באשעפער איך בעט דיר העלף מיר, דו ביסט דאך מיין טאטע, א טאטע האט דאך ליב זיין קינד, א טאטעווארפט נישט אוועק זיין קינד**".

התבודדות אין פעלד

טייערע אידישע קינדער! לאמיר יעצט אויסניצן די צייט בשעת מען גייט ארום די הייליגע ספר תורה, יעדער איינער זאך זיך מתבודד זיין אונטערן טלית און בעטן דעם אייבערשטן אויף א גוט יאר. איך האב געהערט פון א ברסלב'ער חסיד, ווען מען איז איבערגעדעקט מיט'ן טלית און מען האלט די לולב ביי די שפאלט פונעם טלית, איז ממש אזוי ווי מען גייט 'התבודדות אין פעלד', ווייל מען זעט גארנישט נאר די לולב מיט'ן אתרוג, וואס זיי זענען אזוי ווי די צווייגן און פרוכט, קומט אויס איך שטיי יעצט אין פעלד און איך בעט דעם אייבערשטן.

נאך די ערשטע הקפה האט דער ראש ישיבה שליט"א ממשיך געווען:

טייערע אידישע קינדער! עס ווערט געברענגט אין די פוסקים אז הושענא רבה נעמט מען אראפ די רינגלעך פונעם לולב, עס זענען דא אסאך טעמים אויף דעם, איינע פון די טעמים איז וואס דער הייליגער ב"ח ברענגט (אורח חיים סימן תרסד), אז די גאנצע זאך פארוואס מען שאקלט די ד' מינים איז "**לעצור הטללים הרעים והרוחות הרעות**", אוועק צו נעמען די שלעכטע טוי און ווינטן, און וויבאלד יעצט איז די 'גמר החתימה', היינט איז די לעצטע טאג, עפנט מען אויף די רינגלעך כדי די ד' מינים זאלן זיך בעסער שאקלען, מען זאל בעסער קענען מתפלל זיין עס זאל קומען א גוטע יאר אן קיין שלעכטס.

מיר זענען אויך געבינדן

על כל פנים, זעט מען פון דעם, אז דעם היינטיגן טאג איז א טאג וואס מען קען אויפבינדן דעם לולב, ארויסצוגיין פון אלע שלעכטס; מיר זענען אויך געבינדן, דער יצר הרע האט אונז צוגעבינדן מיט שלעכטע מידות, מיט שלעכטע תאוות, יעצט איז א צייט וואס מען בינדט זיך אויף, מען גייט ארויס פון אלע פראבלעמען, דורכדעם וואס מען קומט צום אייבערשטן און מען בעט אים.

דער הייליגער רבי האט אונז געגעבן א מתנה 'תפלה והתבודדות'; דאס איז אזא מתנה, וואו א מענטש זאל נאר זיין, און וואס א מענטש זאל נאר זיין, וואס עס זאל אלץ איבער גיין אויף אים, האט ער דעם מויל מיט וואס ער קען רעדן צום אייבערשטן. דער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן עח) אפילו א מענטש איז אזוי פארשמירט, ער איז אראפגעפאלן אין אזעלכע עבירות, רחמנא לצלן, וואס קיינער וויל שוין נישט שטיין נעבן אים, בלייבט אבער איין זאך וואס גייט נישט אוועק פון אים, דער דיבור - דאס רעדן צום אייבערשטן. אזוי ווי ווען א קינד פאשמירט זיך, און קיינער וויל נישט שטיין נעבן דעם קינד, קומט אבער די מאמע מיט רחמנות און וואשט אפ דעם קינד, זי באדט אפ דעם קינד, זאגט דער הייליגער רבי, דער דיבור - דאס איז די מאמע.

א מענטש וואס איז אראפגעפאלן, ער האט פארשמירט זיינע אויגן, ער האט פארשמירט זיין מויל, ער האט פארשמירט זיין מח, מכף רגל ועד ראש אין בו מתום, פון קאפ ביז'ן פיס איז ער אינגאנצן צעבראכן און צעהאקט, איין זאך האסטו נאך, דיין מויל, דיין מויל וועט דיך אויפבינדן פון אלע שלעכטס. בעט דעם אייבערשטן: "**רבונו של עולם העלף מיר**", "**רבונו**

של עולם איך וויל צוריק קומען צו דיר", "רבונו של עולם איך וויל זיך אומקערן צו דיר".

טייערע אידישע קינדער! הושענא רבה איז אזא הייליגע טאג, מיט איין ווארט, מיט איין דיבור וואס מען זאגט צום אייבערשטן קען מען ארויס גיין פון אלע שלעכטס. זאג פאר'ן באשעפער: "**רבונו של עולם בינד מיך אויף; איך האב שוין אויפגעבינדן דעם לולב, יעצט בינד מיך אויף פון מיין אייגענעם גלות, דער יצר הרע האט מיר אזוי צאמגעבינדן, איך בין אזוי צוגעקלעבט צו מיין שלעכטס**", יעדער איינער ווייסט ביי זיך וואס ער דארף מתקן זיין, וואס ער דארף פאררעכטן, זאל ער דאס יעצט בעטן פונעם באשעפער.

הוֹשַׁע נָא פִּנַּת יִקְרַת הוֹשַׁעְנָא

מען גייט יעצט זאגן: "**הוֹשַׁע נָא פִּנַּת יִקְרַת הוֹשַׁעְנָא**". מוהרא"ש זכותו יגן עלינו האט אלץ געזאגט 'פִּנַּת יִקְרַת' - גייט ארויף ווען עס קומט זיך צאם א חבורה תלמידים פון הייליגן רבי'ן, בעט מען דעם אייבערשטן עס זאל בלייבן א שיינע ווינקל, עס זאל בלייבן טייער און ריין.

און מען בעט אויך אז דער מענטש אליינס זאל נישט אוועק גיין פון דעם טייערן ווינקל, ווייל דער יצר הרע האט זייער פיינט דעם רבי'ן, דערפאר מאכט ער אז א מענטש זאל באקומען חלישת הדעת זה בכה וזה בכה, ער ברענגט אריין אינעם מענטש א קשיא, עס הייבט אן באדערן זאכן, עס הייבט אן שטערן זאכן, וואס איז פשט פון דעם און וואס איז פשט פון יענץ, אלעס טוט ער צוליב איין ציל וואס ער האט אז דער מענטש זאל אפלאזן דעם רבי'ן, ער וויל איין זאך, מאך צו דיין חומש, עפן מער נישט קיין משניות, דו זאלסט מער נישט האבן דעם זעלבן השראת השכינה אינדערהיים, און דו זאלסט מער נישט שפירן דעם אייבערשטן.

ווען מען איז זוכה צו ווערן מקורב צו א צדיק, מען לעבט מיט'ן הייליגן רבי'ן, ווערט די גאנצע לעבן אזא שטיק זיסקייט, יעדע רגע איז א מחיה, דער יצר הרע קען דאס אבער נישט דערליידן, מאכט ער דער מענטש זאל באקומען חלישת הדעת פון דעם אינגערמאן און פון דעם בחור, עס הייבט אן שטערן אלע סארט זאכן: **'דער אינגערמאן דרייט זיך אויך דא?' 'דער בחור דרייט זיך אויך דא?' 'דאס איז ברסלב?' 'פארוואס דארף מען רעדן אזוי?' 'פארוואס דארף מען טון אזוי?'** אלעס מיט'ן ציל: גיי שוין אוועק פון רבי'ן! זיין גאנצע שמחה איז ווען דער מענטש גייט אוועק פון רבי'ן, ער מאכט צו דעם חומש, די משניות, און הערט אויף צו שפירן דעם אייבערשטן אינדערהיים, דערפאר בעט מען דאס דעם אייבערשטן: "**הוֹשַׁע נָא פִּנַּת יִקְרַת הוֹשַׁעְנָא; הייליגער באשעפער העלף מיר איך זאל מיין גאנץ לעבן זיין דבוק צום הייליגן רבי'ן, איך זאל קיינמאל נישט אוועק גיין פון דעם טייערן ווינקל**", "**הייליגער באשעפער איך האב זוכה געווען צו מקורב ווערן צום הייליגן רבי'ן, איך ווייס שוין פון רבי'ן, וויל איך א גאנץ יאר לעבן מיט'ן רבי'ן, איך זאל א גאנץ יאר פאלגן דעם רבי'ן, און א גאנץ יאר עפענען דעם רבי'נס ספרים**".

הוֹשַׁע נָא צִיּוֹן הַמְצֻיֶּנֶת הוֹשַׁעְנָא

און מען בעט ווייטער: "**הוֹשַׁע נָא צִיּוֹן הַמְצֻיֶּנֶת הוֹשַׁעְנָא**"; דא בעט מען דעם אייבערשטן: "**הייליגער באשעפער איך האב זוכה געווען צו זיין ראש השנה ביים הייליגן רבינ'ס ציון, העלף מער איך זאל אויך זיין קומענדיגן יאר ביים רבינ'ס ציון**".

נאך די צווייטע הקפה האט דער ראש ישיבה שליט"א ממשיך געווען:

טייערע אידישע קינדער! עס שטייט אין זוהר הקדוש (תקוני זהר, תקון ו) אז די אלע וואס קומען אין בית המדרש אין די הייליגע טעג, זיי בעטן אויף אייגענע געברויכן, זיי בעטן אויף פרנסה, געזונט, קינדער, לעבן וכו', זענען זיי צוגעגליכנט צו הינט וואס שרייען: "הב", "הב", ווייל נישט דאס איז דער עיקר אויף וואס צו בעטן. פרעגן שוין אלע הייליגע צדיקים, וואס הייסט ווען א איד קומט אין בית המדרש און בעט פונעם אייבערשטן "**איך דארף פרנסה**", "**איך דארף קינדער**", "**איך דארף א שידוך**", איז ער אזוי ווי א הונט וואס שרייט? ער בעט דאך פונעם אייבערשטן!

אם כן פרנסני ככלב וכעורב

איז מוהרא"ש זכותו יגן עלינו דאס מסביר (עיין אשר בנחל חלק עה, מכתב יז אלף, יח), לויט וואס די גמרא דערציילט (בבא בתרא ח.), אין די צייטן פון רבי איז געווען א הונגער, האט רבי געעפנט זיינע אוצרות און אויסגערופן: "**ווער עס לערנט חומש, משניות, גמרא, שלחן ערוך, עין**

יעקב - זיי קענען קומען נעמען עסן, אבער פאר עמי ארצים געב איך נישט", מענטשן זענען געקומען און ער האט זיי געגעבן. דערציילט די גמרא, זיין תלמיד רבי יונתן בן עמרם האט זיך פארשטעלט און געקומען בעטן: **"רבי, פרנסני"**, געב מיר פרנסה, פרעגט אים רבי: **"האסט געלערנט חומש?"** זאגט ער, "ניין!" **"האסט געלערנט משניות?"** זאגט ער ווייטער, "ניין!" זאגט אים רבי: **"פארוואס זאל איך דיר געבן עסן? איך געב דיר גארנישט!"** האט רבי יונתן געזאגט: **"אם כן פרנסני ככלב וכעורב"**, געב מיר עסן אזוי ווי דער אייבערשטער געבט עסן פאר א הונט, רש"י איז מסביר, דער אייבערשטער האט באשאפן די וועלט מיט רחמנות, וויבאלד קיינער שפייזט נישט א הונט, האט דער אייבערשטער געמאכט ווען א הונט עסט האלט זיך דאס עסן אין אים פאר דריי טעג, און ער קען לעבן דריי טעג אן עסן. האט רבי חרטה געהאט און אנגעהויבן געבן עסן פאר יעדן, אפילו פאר עמי ארצים.

זאגט מוהרא"ש, דער זוהר איז מלמד זכות אויף אידישע קינדער, א מענטש קומט אין בית המדרש די הייליגע טעג און בעט פונעם אייבערשטן: **"אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה"**, הייליגער באשעפער געב מיר פרנסה, קומען די מקטרגים זאגן: ווער ביסטו? האסט נישט געלערנט קיין חומש, האסט נישט געלערנט קיין משניות, האסט נישט געלערנט קיין גמרא... זאגט דער זהר: **"צווחין ככלבין הב הב"**, מען שרייט צום אייבערשטן: **"דו האסט דאך רחמנות אויף א הונט, האב אויך רחמנות אויף אידישע קינדער, נישט קיין חילוק ווי אזוי זיי זעען אויס".** זעט מען פון דעם אז מען דארף בעטן אויף יעדע זאך און נישט מורא האבן צו בעטן אויף פרנסה, אויף קינדער, אויף שידוכים וכו', נאר אויסניצן די צייט צו בעטן אויף זיך און אויף אנדערע אידן, אז קיינער זאל נישט ליידן.

אויב דער הונט קען, קען איך אויך

מוהרא"ש זכותו יגן עלינו דערציילט, עס איז באקאנט אז דער הייליגער צדיק רבי משה לייב סאסובער זכותו יגן עלינו פלעגט עוסק זיין אין די מצוה פון 'פדיון שבוים', איינמאל איז געווען א איד וואס האט ארויסגעדינגען די קרעטשמע פון א פריץ און עס איז אריבער א שטיק צייט וואס דער איד האט נישט באצאלט די רענט פונעם קרעטשמע, האט דער פריץ גענומען דעם איד מיט זיין גאנצע משפחה און צעגעבינדן צום וואגן און אנגעהויבן ארומפארן אין שטאט, און זיי האבן זיך נעבעך געשלעפט אויף דער ערד, ווען דער צדיק האט דאס געזען איז ער ארויף געשפרינגען אויפ'ן וואגן, און אנגעהויבן רעדן שיין צום פריץ ער זאל באפרייען דעם איד מיט זיין משפחה, אזוי ווי ער האט געזוכט אויפצואוועקן דאס רחמנות פונעם פריץ איז ער צוגעגאנגען צו איינע פון די שרצים[1] פונעם פריץ, און אים ארומגענומען מיט ליבשאפט און געקושט, און ער האט געזאגט צום פריץ: **"די משפחה זענען מיינע קינדער און אייניקלעך, איך בעט דיר לאז זיי אפ"**, דער פריץ איז געווארן זייער אנגעווארעמט פון דעם צדיק'ס דיבורים און ליבשאפט, האט ער מסכים געווען צו באפרייען די גאנצע משפחה, ער האט באפוילן מען זאל זיי אויפבינדען און לאזן פריי.

דאס האט פאסירט פרייטאג נאכמיטאג; שפעטער פרייטאג צונאכטס ווען דער צדיק האט געדארפט צוגיין צום עמוד צו קבלת שבת, איז ער געבליבן ווארטן און נישט אנגעהויבן 'לכו נרננה', דער עולם איז געשטאנען און געווארט נישט וואוסענדיג וואס דא גייט פאר, פארוואס הייבט דער רבי נישט אן דאווענען, נאך א לענגערע צייט איז דער רבי צוגעגאנגען צום עמוד און אנגעהויבן מיט א מורא'דיגע התלהבות 'לכו נרננה'. נאכ'ן דאווענען איז איינע פון די תלמידים צוגעגאנגען צום רבי'ן און געפרעגט: **"רבי, וואס האט דא פאסירט?"** האט דער רבי אים דערציילט די גאנצע מעשה ווי ער האט גערעטעוועט דעם איד פונעם פריץ, און צוגעלייגט: "אזוי ווי איך האב געקושט מיט מיין מויל א טמא'נעם גוי האב איך געהאט גרויס חלישת הדעת, ווי אזוי קען איך יעצט מיט דעם מויל וואס האט געקושט א טמא'ענעם גוי, גיין דאווענען צום הייליגן באשעפער? ביז איך האב זיך דערמאנט אז אין פרק שירה שטייט (פרק ששי): **"כְּלָבִים אוֹמְרִים, בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי ה' עֹשֵׂנוּ"**, האב איך זיך געשטארקט 'אויב דער הונט קען זאגן דעם קאפיטל (תהלים צה) צו לויבן דעם אייבערשטן, קען איך אויך דאס זאגן', און איך האב אנגעהויבן דאווענען".

די זעלבע זאך קען מען זאגן פשט אין זהר וואס זאגט ווען אידישע קינדער בעטן דעם אייבערשטן אין

1 דער ראש ישיבה שליט"א האט געזאגט: א גוי האט נישט קיין קינדער, א גוי האט שרצים...

די הייליגע טעג פאר זייערע געבורויכן איז עס אזוי ווי הינט וואס שרייען: "הב, הב"; ווייל א מענטש טראכט 'איך בין אזוי ווייט פונעם אייבערשטן, איך בין אזוי אראפגעפאלן, איך האב אזויפיל געזינדיגט, ווי אזוי קען איך קומען אין שול דאווענען? ווי אזוי קען איך רעדן צום אייבערשטן?' אזוי ווי צדיקים טייטשן דעם פסוק תהלים י, ג): "**כִּי הִלֵּל רָשָׁע עַל תַּאֲוַת נַפְשׁוֹ**", דער יצר הרע מאכט דעם רשע פאר אן עניו אזוי ווי הלל, כדי ער זאל ווערן צעבראכן און נישט קענען טון קיין מצות און מעשים טובים.

זאגט אונז דער זהר: שטארק זיך, ביסט נישט ערגער פונעם הונט, אויב דער הונט קען זאגן 'לכו נרננה', קענסטו אויך! קום אין שול דאווענען שחרית, קום אין שול דאווענען מנחה, קום אין שול דאווענען מעריב, איי איך האב דאך א שמוציג מויל, איך האב געטון עבירות, פון דעסט וועגן, "**צווחין ככלבין הב הב**" - איך שריי צום אייבערשטן אזוי ווי דער הונט, אויב דער הונט קען שרייען צום אייבערשטן, קען איך אויך.

מיר גייען יעצט זאגן די קומענדיגע הייליגע הושענות וואס ברענגט ארויס די הייליגקייט פון אידישע קינדער, לאמיר זיך נישט לאזן צעברעכן פון גארנישט, נישט קיין חילוק ווער איך בין, נישט קיין חילוק וואס איך בין, גלייב איך אז דער אייבערשטער הערט מיר אויס, גיי איך אים בעטן נאכאמאל און נאכאמאל.

נאך די דריטע הקפה האט דער ראש ישיבה שליט"א ממשיך געווען:

טייערע אידישע קינדער! מיר שטייען אין אזא הייליגע טאג, עס איז נאך געבליבן אפאר מינוט וואס מיר זענען דא אין בית המדרש, נאכדעם גייען מיר שוין אהיים זיך צוגרייטן צום יום טוב, לאמיר אויסניצן די פאר מינוט איידער מיר ווערן פארנומען, מיט'ן בעטן פאר זיך, פאר די גאנצע משפחה, און פאר אלע אידישע קינדער.

די מצוה פון 'תפלה'

אין די קומענדיגע הושענות גייט מען בעטן אז דער אייבערשטער זאל אונז שענקן פרנסה און שפע, האבן מיר שוין פריער דערמאנט וואס דער הייליגער זהר זאגט, אז די אלע וואס קומען אין בית המדרש בעטן פאר אייגענע זאכן, אויף פרנסה, געזונט, קינדער, זענען אזוי ווי הינט וואס שרייען: "**הב, הב**", האבן מיר שוין געשמועסט, אז אלע פרעגן ספרים, ווי איז שייך צו זאגן אז א איד וואס קומט אין בית המדרש בעטן דעם אייבערשטן איז ער אזוי ווי א הונט, עס איז דאך א מצות עשה מן התורה צו בעטן דעם אייבערשטן אלעס וואס עס פעלט, דאס איז דאך די מצוה פון 'תפלה', תפלה מיינט אז עס פעלט מיר קינדער דארף איך בעטן דעם אייבערשטן אויף קינדער, אז עס פעלט מיר געלט דארף איך קומען צום אייבערשטן בעטן געלט, ווי איז שייך צו זאגן אז דער מענטש איז צוגעגליכנט צו א הונט?!

שטייט פון צדיקים א שיינע פשט, לויט די מעשה וואס די הייליגע חכמינו זכרונם לברכה דערציילן (תענית ח:), אין די צייטן פון רבי שמואל בר נחמני האט אויסגעבראכן אן אפעדעמיע, אסאך מענטשן זענען געשטארבן, דער הייליגער רמב"ם (ריש הלכות תענית) שרייבט: ווען עס איז דא א צרה טאר מען נישט זאגן דאס איז דרך הטבע, עס האט סתם אזוי פאסירט, נאר די הייליגע חכמים האבן מתקן געווען מען זאל פאסטן, בית דין איז גוזר תענית, מען קומט אין בית המדרש, מען שרייט צום אייבערשטן און מען טוט תשובה. אין די צייטן פונעם הייליגן צדיק רבי שמואל בר נחמני איז געווען צוויי צרות, עס איז געווען א מגפה, און אויך האט נישט גערעגנט, דאס איז א גרויסע צרה, ווייל אז עס רעגנט נישט איז נישט דא קיין תבואה, און אז עס וואקסט נישט קיין תבואה איז נישט דא קיין עסן, איז מען געקומען פרעגן דעם הייליגן צדיק אויף וועלכע צרה מען זאל גוזר תענית זיין, ווייל עס איז דא אן הלכה מען מאכט נישט איין תענית אויף צוויי צרות אינאיינעם, מען נעמט זיך צאם צו תשובה טון נאר אויף די שטערקערע צרה. דער עולם האט געהאלטן מען זאל בעטן דעם אייבערשטן עס זאל זיך ענדיגן די מגפה, ווייל דאס איז לכאורה וויכטיגער פון פרנסה, האט רבי שמואל בר נחמני געזאגט: ניין, מען זאל גוזר תענית זיין עס זאל קומען רעגן, ווייל "**דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב**", אז דער אייבערשטער געבט פרנסה איז עס פאר לעבעדיגע מענטשן, קומט אויס אז פרנסה און לעבן זענען נישט צוויי באזונדערע זאכן, נאר אז מען בעט אויף פרנסה מיינט עס שוין אויך אז די מגפה זאל זיך ענדיגן.

טייטשן מיט דעם צדיקים, ווען א מענטש מיינט בלויז צו בעטן אויף גשמיות איז ער טאקע אזוי ווי א הונט וואס שרייט: **"הב, הב"**, אבער ווען א אידיש קינד בעט זיינע געברויכן, פארוואס דארף ער פרנסה? פארוואס דארף ער קינדער? פארוואס דארף ער א הויז? די אלע זאכן דארף ער נאר צו קענען דינען דעם אייבערשטן, ביי א איד איז 'גשמיות' און 'רוחניות' נישט צוויי באזונדערע זאכן, נאר איין זאך, ווען ער בעט זיינע גשמיות'דיגע זאכן מיינט ער אויך 'רוחניות'.

פארוואס דארף איך 'פרנסה'?

רבונו של עולם פארוואס דארף איך 'פרנסה'? כדי איך זאל קענען גיין דאווענען שחרית, מנחה און מעריב, איך זאל קענען מפרנס זיין מיין ווייב און קינדער, איך זאל האבן אויף שבת און יום טוב, איך זאל האבן געלט פאר אידישע שמחות, איך זאל קענען קויפן אידישע קליידער און אידישע עסן וכו' וכו', קומט אויס די גאנצע געלט דארף איך נאר פאר דיר, לְמַעַנְךָ אֱלֹקֵינוּ, די גאנצע גשמיות איז נאר פאר'ן כבוד שמים! ווען איך וואלט נישט געווען א איד וואלט איך אפגעלאזט מיין גאנצע משפחה און אוועק געלאפן ווייט אוועק און עס וואלט מיר גארנישט געקאסט מיין לעבן, לאמיר זיך איינוויקלען אונטערן טלית און בעטן שטילערהייט: **"רבונו של עולם געב מיר פרנסה", "רבונו של עולם געב פאר אלע אידן פרנסה"**.

פארוואס דארף איך קינדער?

רבונו של עולם פארוואס דארף איך קינדער? נאר פאר דיר, ווייל דער אייבערשטער זאגט עס איז א מצוה צו האבן קינדער.

פארוואס בעט איך א 'שידוך'?

רבונו של עולם פארוואס בעט איך א 'שידוך'? פארוואס וויל איך חתונה האבן? נאר ווייל איך בין א איד, א גוי האט נישט חתונה, ווען א גוי ווערט עלטער און האט חתונה ווייסט ער אויך נישט פארוואס ער האט חתונה... די גאנצע זאך פון חתונה האבן איז א זאך פאר אידישע קינדער, ווייל דער אייבערשטער האט געהייסן חתונה האבן, דער אייבערשטער האט געהייסן זיין ערליך. פארוואס דארפן מיינע קינדער שידוכים, זאלן זיי חתונה האבן ביי די דרייסיג פערציג, ווייל איך וויל האבן ריינע קינדער, איך וויל זוכה זיין צו האבן הייליגע קינדער, איך וויל זיי זאלן זיי אפגעהיטן.

יעדע טאטע מאמע דארף בעטן דעם אייבערשטן ער זאל קענען חתונה מאכן זיינע קינדער יונגערהייט בקדושה וטהרה, זיי זאלן נישט וויסן פון קיין עבירות, אויך דארף מען מתפלל זיין פאר אלע בחורים און מיידלעך אלע זאלן טרעפן שידוכים.

אז מיר זענען דא אין היכל הקודש דארף מען געדענקן מען קען נישט אוועק גיין פון מוהרא"ש, מען קען נישט אוועק גיין פון רבי'ן, דער רבי האט געזאגט מען דארף חתונה האבן. מענטשן פרעגן: **"וואס דארפסטו מאכן נייע זאכן? וואס פעלט אויס חתונה מאכן יונג? פארוואס זאלסטו זוכן אז מענטשן זאלן האבן וואס צו רעדן?!"** דו ווייסט אבער אז דער רבי האט אוועק געשיקט בחורים? ווען א בחור איז געקומען צום רבי'ן האט אים דער רבי אוועק געשיקט און געזאגט: **"קום צוריק מיט א טלית"**, דער רבי האט געוואלט מען זאל זיין הייליג, און הייליג קען מען נאר זיין אויב מען איז חתונה געהאט, הייליג קען מען נאר זיין אויב עס איז דא א מאן מיט א ווייב, אזוי זאגט דער אייבערשטער. לאמיר אויסבעטן הושענא רבה מען מען זאל קענען חתונה מאכן די קינדער יונגערהייט.

פארוואס דארף איך א הויז, א קאר

רבונו של עולם פארוואס דארף איך א הויז, פארוואס דארף איך א קאר, אלעס דארף איך נאר פאר דיר, פאר מיר פערזענליך דארף איך גארנישט, ווייל ביי א איד איז נישט דא אזא זאך בלויז פאר גשמיות, אלעס וואס ער דארף איז עס נאר פאר'ן אייבערשטן, די קאר דארף איך ווייל איך בין א איד, איך דארף טראגן מיין ווייב, איך דארף טראגן מיינע קינדער, איך דארף גיין אין בית המדרש, איך דארף גיין באזוכן מיינע עלטערן, אלעס איז פאר'ן אייבערשטן אליין.

דערפאר זענען די אלע זאכן נישט אזוי ווי דער הייליגער זהר זאגט אז עס איז אזוי ווי דאס געשריי פון א הונט, ווייל אין די גשמיות'דיגע זאכן ליגט שוין אויך רוחניות.

לאמיר אויסניצן די פאר מינוט וואס מיר האבן נאך דא, באלד דארף מען שוין לויפן אנגרייטן דעם יום טוב, לאמיר בעטן דעם אייבערשטן עס זאל זיין

שפע, ווער האט געקענט גלייבן וואס האט פאסירט דעם יאר, די וועלט האט זיך געגעבן א שאקל, יעצט איז נישט דא קיין קארס, ווער ווייסט וואס גייט זיין מארגן, עס וועט נישט זיין קיין פלייש און פיש... אז מען בעט דעם אייבערשטן קומט א גוטע יאר.

נאך די זעקסטע הקפה האט דער ראש ישיבה שליט"א ממשיך געווען:

טייערע אידישע קינדער! מיר שטייען יעצט שוין ממש ביים סוף פון די הושענות, מען גייט נאך איינמאל ארומגיין די בימה, בעט איך ענק זייער, עס איז שוין שפעט מען דארף שוין אהיימגיין אנגרייטן דעם יום טוב, אבער הערט נאך אויס די לעצטע פאר ווערטער וואס מיר רעדן יעצט, דאס זענען זאכן וואס זענען זייער וויכטיג אין לעבן.

בזכות אונזערע הייליגע צדיקים

מען גייט יעצט זאגן מורא'דיגע ווערטער אין די הושענות, מען גייט בעטן דעם אייבערשטן: "**לְמַעַן אֵיתָן הַנִּזְרָק בְּלַהַב אֵשׁ**", העלף מיר בזכות דער שטארקער צדיק אברהם אבינו, וואס האט זיך געלאזט אריין ווארפן אין פייער מיט שטארקייט, זיך נישט צו ביקן צו נמרוד, "**לְמַעַן בֵּן הַנֶּעֱקָד עַל עֵצִים וָאֵשׁ**", העלף מיר בזכות יצחק אבינו, וואס האט זיך געלאזט בינדן אויפ'ן מזבח פאר'ן אייבערשטן, "**לְמַעַן גִּבּוֹר הַנֶּאֱבַק עִם שַׂר אֵשׁ**", העלף מיר בזכות יעקב אבינו, וואס האט זיך געשלאגן מיט שטארקייט מיט'ן שר פון עשו; מען בעט דא דעם אייבערשטן ער זאל אונז העלפן בזכות אונזערע הייליגע צדיקים.

טייערע אידישע ברידער! וואויל איז א מענטש וואס איז דבוק צו א צדיק, וואויל איז א מענטש וואס האט אמונת חכמים, וואויל איז א מענטש וואס די גאנצע שטוב זיינע, ער מיט זיין ווייב און זיינע קינדער זענען געבויט אויף צדיקים, מען איז דבוק צום צדיק, מען רעדט פונעם צדיק, מען לעבט מיט'ן צדיק.

זיין גאנצע שטוב איז פול מיט'ן רבי'ן

ווען דער הייליגער רבי נתן זכרונו לברכה איז געווען אויפ'ן וועג צום רבי'ן דעם ערשטן מאל, איז ער אינמיטן וועג איינגעשטאנען ביי א ברסלב'ער חסיד, האט רבי נתן זיך אויסגעדרוקט א מורא'דיגע ווארט: **"איך האב געזען ביי דעם איד א מורא'דיגע זאך, זיין גאנצע שטוב איז פול מיט'ן רבי'ן; נישט נאר דער מענטש אליינס גייט אמאל צום רבי'ן ווען מען דארף אן עצה אדער חיזוק, נאר די גאנצע שטוב איז געבויעט אויף אמונת חכמים, די גאנצע שטוב לעבט מיט'ן רבי'ן".**

טייערע אידישע קינדער! מען דארף וויסן, מיר אליינס קענען גארנישט, עס איז נישט מעגליך א מענטש זאל זיך קענען דערהאלטן מיט אזא יצר הרע, מיט אזא גלות, נאר אז מען האט א צדיק, אן א צדיק קען א מענטש גארנישט, אן א צדיק פליט א מענטש אוועק מיט די ווינט, מען ווערט מיטגעשלעפט מיט די גאס, מען ווערט מיטגעשלעפט מיט'ן גוי, און מען ווערט מיטגעשלעפט מיט דעם גלות.

ניתי ספר ונחזה; ברענגט מיר א משפחה וואס האט ערליכע קינדער און אייניקלעך אן א צדיק, פרובירט מיר אפצופרעגן, זוכט אויב איר קענט טרעפן אזא משפחה; עס איז נישט דא אזא זאך, אן א צדיק איז גארנישט דא, מיר לעבן נאר בזכות צדיקים. דער הייליגער רבי נתן זכרונו לברכה איז געווען אזוי גרויס, מיט דעם אלעם האט ער געזאגט: **"וואס בין איך דען? איך בין אזוי ווי א ננס (גאר א נידריגער מענטש) וואס זיצט אויף א ריז, איך זיץ אויפ'ן הייליגן רבי'ן".**

אז מען איז דבוק צו א צדיק, מען קוקט אין רבינ'ס ספרים צו זען וואס דער רבי זאגט אויף יעדע זאך, צי איך זאל טון אזוי אדער אזוי, צי איך זאל מחנך זיין מיינע קינדער אזוי אדער אזוי, ביי יעדע זאך טראכט מען 'וואס זאגט דער צדיק?' און אויב מען ווייסט נישט, גייט מען פרעגן, איך גיי פרעגן ווי אזוי צו פירן מיין שטוב, ווי אזוי צו פירן מיין לעבן און יעדע זאך - אזוי איז מען זוכה צו זיין שטארק אין אלע נסיונות.

מיר לעבן היינט אין א ביטערע ביטערע גלות, מיר זענען "**כְּבוּשָׁה בַּגּוֹלָה**" גוט איינגעווייקט אין גלות, יעדער האט היינט א מייק, היינט קען יעדער זאגן דעות, כאפט מען זיך נישט, מען הערט אויס דעם און מען הערט אויס יענעם, ביז מען ווייסט שוין נישט וואס איז תורה'דיג געטראכט, וואס איז אידיש געטראכט, וואס איז קדושה געטראכט, און וואס איז גוי'איש געטראכט; מען האט א טעלעפאון, מען האט א קאמפיוטער און אפילו מען וויל זיין גוט, מען וויל נישט ווערן נאכגעשלעפט, ווערט מען אומוווילנדיג

מיטגעשלעפט מיט די גויים, דארף מען זיין דבוק צו צדיקים.

אין אלע דורות האט מען געזען, די אלע וואס זענען געווען דבוק צו צדיקים האבן זיך דערהאלטן, די אלע וואס האבן געהאט צדיקים, זיי זענען געגאנגען צום צדיק, און געלערנט די ספרים פונעם צדיק האבן איבער געלאזט קינדער און אייניקלעך וואס פירן זיך ערליך און הייליג.

איך פארשטיי נישט אלעס

לאמיר בעטן דעם אייבערשטן מיר זאלן נישט חוזק מאכן פון צדיקים, מיר זאלן נישט אוועק מאכן קיין צדיקים, מיר זאלן נישט הערן קיין לצנות אויף צדיקים, מיר זאלן וויסן אז "איך פארשטיי נישט אלעס"; דער הייליגער רבי האט געזאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן לו): **"דְזֶה הוּא כְּלָל גָּדוֹל, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְהַשִּׂיג וּלְתָפֵּס בְּדִבּוּרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, אִם לֹא שֶׁתִּקֵּן תְּחִלָּה אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ כָּרָאוּי, וַאֲזַי יָכוֹל לְהָבִין וְלִתְפֹּס דִּבּוּרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק"**, עס איז נישט מעגליך א מענטש זאל האבן אן השגה אין א צדיק אויב ער האט איינמאל געזינדיגט אין די עבירה פון פגם הברית רחמנא לצלן, לאמיר זיך נישט פאפן, לאמיר זיך נישט אפנארן, מיט אונזער מח קענען מיר גארנישט פארשטיין, נאר אויב מען האט אמונה אינעם צדיק און מען לייגט זיך אן אויף אים.

ווייַנען צום אייבערשטן

לאמיר אביסעלע וויינען צום אייבערשטן, לאמיר געבן אביסעלע טרערן פאר'ן אייבערשטן, עס שטייט אין די הייליגע ספרים, יעדע טרער וואס קומט ארויס פון א אידיש קינד נעמט אוועק אלע טיפות וואס מען האט מוציא געווען לבטלה רחמנא לצלן, ווייל ווען א מענטש איז מוציא זרע לבטלה, באשאפט ער קליפות וואס לאזן אים נישט אפ; דאס וואס א מענטש פאלט פלוצלינג אריין אין א שלעכטע מאד, דאס וואס א מענטש האט צוטון מיט אנדערע מענטשן, אלעס קומט פון די טיפות וואס ער האט געזינדיגט, און אויף דעם בעט מען ביים דאווענען (מוסף לשלש רגלים): **"וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם, וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ"**.

דער אייבערשטער זאל העלפן מיר זאלן יעצט ביי די הושענות אויס'פועל'ן א גוט געבענטשט יאר, א גוט קוויטל, און אלע בחורים זאלן שוין זוכה זיין נישט נאר צו טרעפן זייער שידוך, נאר אויך שוין חתונה האבן און אויפשטעלן שיינע שטיבער, און יעדער זאל זוכה זיין צו קינדער. אלעס וואס א מענטש דארף און אלעס וואס א מענטש מוטשעט זיך, קען מען זיך יעצט אויסבעטן.

מאכן קבלות...

דער אייבערשטן זאל העלפן מען זאל זוכה זיין היינט ביינאכט טאנצן די הקפות און זיך פרייען מיט די הייליגע תורה. ברוך השם אז מיר זענען אנגעקומען צום פינת יקרת, יעדער איינער האט זוכה געווען צו מסיים זיין גאנץ חמשה חומשי תורה, עס איז אזא שמחה, איך האב זוכה געווען צו ענדיגן חומש, איך האב זוכה געווען צו ענדיגן כאטש איינמאל משניות, איך האב זוכה געווען צו ענדיגן כאטש איין מסכתא גמרא, און באלד וועל איך שוין ענדיגן גאנץ ש"ס, איך בין אזוי פרייליך אז איך בין דבוק צו די תורה, און דאס אלעס איז בזכות כח הצדיק, א מענטש אליינס קען נישט לערנען, א מענטש איז פאריאגט און פארפלאגט, א מענטש אליינס קען טון איין זאך, מאכן קבלות... מער פון דעם גארנישט, עס איז נישט מעגליך עס אויסצופירן, מען האט א שווערע יצר הרע, אבער אז מען האט א צדיק קען מען אלעס בייקומען, ווייל דער צדיק איז העכער אלעס, ווי דער רבי זאגט דעם לשון (ספורי מעשיות, מעשה ה): **"דֶער צַדִּיק אִיז הֶעכֶער גִיוֶוען פוּן אַלֶע מְכַשְּׁפִים"**, דער צדיק איז העכער פון אלע טומאה, פון אלע כישוף, דער צדיק איז העכער אלעס. אז מיר וועלן האבן א צדיק, מען וועט זין דבוקק צום הייליגן רבי'ן, וועלן מיר זוכה זיין אויפצושטעלן שיינע אידישע דורות.

מיר גייען יעצט ארומגיין נאך איינמאל דעם ספר תורה, מיר גייען נאך איינמאל שרייען צום אייבערשטן: **"הוֹשַׁעְנָא"**, העלף אונז בזכות אלע הייליגע צדיקים, וואס האבן זיך מוסר נפש געווען פאר'ן אייבערשטן. לאמיר אויך בעטן פאר אנדערע, לאמיר בעטן פאר אונזערע ברידער, עס איז אזוי שווער צוצוקוקן די צער פון בחורים, זיי ווארטן אויף שידוכים, ממש דאס הארץ פלאצט פאר צער, לאמיר בעטן: **"רבונו של עולם האב רחמנות מאך שידוכים פאר אלע בחורים, עס איז פאר דיינעט וועגן"**, לאמיר בעטן איינער פאר'ן צווייטן אויף פרנסה און קינדער.